

8. Харчук Х. Діяльність польських історико-меморіальних громадських організацій і товариств у Львові у ХІХ – першій половині ХХ століття. [Електронний ресурс] / Х. Харчук // Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. – 2013. – Вип. 6. – С. 25-31 (Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ukrpol_2013_6_5.pdf).

9. Журавлев В. А. Развитие поискового движения в конце ХХ – начале ХХІ в. (к постановке проблемы) // Победа – одна на всех: материалы междунар. науч.-практ. конференции, Витебск, 24 апреля 2014 г. Витебск: ВГУ имени П. М. Ма-шера, 2014. – С. 361-364.

10. Садовников Денис. «Военная археология»: от энтузиазма к науке. [Електронний ресурс] // «Военная археология» № 2 (2), 2009. (Режим доступу <http://www.iskateltula.ru/stati/voenaja-arheologija-ot-yentuziazma-k-nauke.html>).

11. Садовников С. И. Поиск ставший судьбой / Отв. ред. С. О.Шмидт. –М., 2003. – 258 с.

12. Schubert J. Organizacja grobownictwa wojennego w Monarchii Austro-Węgierskiej. Wydział Grobów Wojennych (Kriegsgräber-Abteilung) przy Ministerstwie Wojny – powstanie i działalność w latach 1915–1918. [Електронний ресурс] (Режим доступу https://suw.biblos.pk.edu.pl/resources/i1/i8/i6/i6/r1866/SchubertJ_OrganizacjaGrobownictwa.pdf).

Тонконог О.І.

науковий співробітник,

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

КОЛЕКЦІЯ КОРЯКІВ ХІХ-ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ» (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДОВОГО ЗІБРАННЯ)

У Національному історико-етнографічному заповіднику «Переяслав» зберігається колекція коряків – ємкостей для набирання борошна, зерна та іншого збіжжя. Ці речі побуту виготовленні ремісниками із суцільного шматка дерева (верби або липи), що легко піддається обробітку [16], [17], [4]. Мають овально-видовжену або човникоподібну форму [10], [14]. У них широкі, плавно звужені донизу стінки, коротка фігурна, заокруглена або зігнута ручка, іноді з овальним чи прямокутним отвором [11], [17], [15], [12], [3], [1], [2].

Коряки виготовлені на Київщині, Полтавщині та Черкащині [17], [18]. Відомі дати виготовлення окремих виробів: 1918 р. 1921 р. [3], [20]. Зафіксовані прізвища деяких майстрів: Дейнега С. О., Гайовий Т., Крем'янський Я.Я., Тимошенко І.Г. [10], [13], [20], [14].

Виготовлення коряків було поширене до середини ХХ ст. За спогадами Авраменко В.І., коряки на Переяславщині використовували ще в 40-х роках ХХ ст. [22]. У 60-х роках їх у побуті застосовують рідко [21].

У 70-х 80-х роках ХХ ст. майстри-різьбярі виготовляли коряки як декоративну річ. У музейній колекції зберігаються авторські роботи Нагнибди В.К., Шевченка Є.І., Шаповала Є.В.

До зразків декоративного мистецтва належить коряк, зроблений в 1972 р. Виріб, прикрашений плоскою різьбою, формою нагадує качку. На ньому візерунок – «ружа» [5].

Не менш цінними є роботи київського майстра Шевченка Є.І. [7]. Серед них коряк, виготовлений в 1987 р. Виріб з ручкою прикрашеною різьбою у вигляді голови коника. Дно на підставці. На ньому – клеймо майстра [6]. Інший коряк того ж автора у формі стилізованої пташки зозулі. Виріб прикрашений з обох боків різьбленням [8].

Колекцію доповнюють роботи Шаповала Є.В. У їх числі коряк, що за формою нагадує качку. Виріб коричневого кольору, прикрашений трикутниками і ромбами Крім того, у музейному зібранні зберігається коряк із зображенням шестипелюсткової квітки [9].

Експонати, знайдені під час експедицій музейними працівниками в 60-х, 70-х, 80- х роках ХХ ст., зберігаються у фондах або представлені в експозиції Переяслав –Хмельницького музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпряни [19], [2], [1], [16].

Коряки з колекції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» більш давнього часу були необхідними речами народного побуту, на відміну від авторських робіт, які є цінними зразками декоративно-прикладного мистецтва другої половини ХХ ст.

Список використаних джерел:

1. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». ДЕ-26 КВД-17.
2. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». ДФ-8.
3. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». Е (етнографія) – 1669 КВ-3443.
4. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». Е-4235 КН-37934.
5. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». – М (мистецтво)-509 КВ-3523.
6. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». М-1771 КВ-19416.
7. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». М-1773 КВ-19418.
8. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». М-1889 КВ-19935.
9. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». М-2116 КВ-22575.
10. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ (науково-допоміжний фонд) – 1459.
11. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-1843.
12. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-1851.
13. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-1966.
14. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-2034.
15. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-2664-1.
16. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ – 2826.
17. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-3343.
18. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». НДФ-5796.
19. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». ПХІМ-4533.
20. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». ПХІМ-4808.
21. Матеріали фондової колекції НІЕЗ «Переяслав». ПХІМ-4994.
22. Спогади Авраменко Віри Іванівни, 1932 року народження. Записано автором 15 січня 2015 р.